

LIETUVIS BRAZILIJŲ

Leidžia Spaudos b-vė «SVIESA» SÁO PAULO, Vytauto Didžiojo 1330 m. Spalių 25 d. Red. St. Puišys. NR. 43 (94)
 Red. ir Adm. adresas: Caixa postal 1764, SÁO PAULO, Red. ir adm. būstinė: Rua Maria Marcolina, 89-a.

Spaliu 27 d. 1430 m. mirė VYTAUTAS DIDYSIS.

Jo 500 metų mirties sukaktuvės S. Paulo Lietuviai iškilmingai paminės Spalių mėn. 26 dieną S. Antonio do Pary bažnyčioje.

Penketa amžių.

Penki amžiai baigia pargrauzti Vytauto Didžiojo statytas pilies. Per tiek metų sugriuvo daug senų ir išdygo naujų miestų. Vytauto sukurta valstybė sumažėjo, subyrėjo. Jo karžygių kardai surūdijo.

O vienok penki amžiai nestengė išildyti Vytauto Didžiojo dvasios iš lietuvių širdžių. Netik Lietuvį bet plačiam pasauly visur, kur tik plaka lietuviška širdis Vytauto vardas šiandien su pagarba minimas.

Ir štai mes lietuviai — bastūnai po plačiąją Braziliją irgi jį minime. Juo didžiuojam s. iš Jo semiamė sau stiprybės ir išminties.

Kągi būtent gero duoda mums Vytauto minėjimas? Juk jis buvo genialus diplomatas, galingas karo vadas, didis krikščioniškos kultūros apaštalas, jis gyveno taip seniai, o mes vargo pelės, paprasti darbo žmonelės gyvename atsikirti nuo savo tėvynės visai skirtingose apylostose. Vytautą mes galime gerbti. Juo didžiuotis, bet ko gero galime iš Jo pasimokyti?

Tikrai maža kalbėtų Jis į mūsų širdį, jeigu Jisai būtų buvęs vien tik galingas, genialus laimės numylėtinis. Tuomet mes galėtume pasakyti, kad tarp Jo ir mūs yra bedugnė.

Bet atsiminkime, kad jis buvo taip pat žmogus — lietuvis. Jis taip pat nekarta buvo kalinamas, iš tėvynės tremiamas, apgaulinėjamas, šmeižiamas. Jis taip pat mylėjo savo žmoną ir vaikus, o vienok statė pavojun jų ir savo gyvybę, palikdamas juos Ordenui įkaitais. Jam taip pat buvo pagundos atgerti saldaus midaus drauge su brangiais ir reikalingais svečiais, arba su savo žygių draugais per džiaugsmingas valstybines šventes, o vienok jis buvo visą savo amžių blaivininkas, kad geriau blaiviu protu galėtų tvarkyti valstybę. Jam taip pat buvo sunku nutraukti ryšius su patogesne ir įprasta stabnaulybe, o vienok tiesos meilė ir tautiečių gerovė verčia jį paliesti opų tikybos klausimą ir, stant savo autoritetą pavojun, ankoti savo laiką, jėgas ir lėšas krikščionybės praplatinimui Lietuvoje.

Visa tai dirba Jis ne savo asmeniniai gerovei, ne savo vaikams, nes juos kryžiečiai nužudė, bet visų lietuvių labui. Dirba neieškodamas poilsio ligi gilios 80 metų senatvės, ligi mirties.

Prieš pat mirtį nori pasipuošti karaliaus karuna, nes žino, kad taja karūna Jis apvainikuos netiek save, ne savo sūnų, bet Nepriklausomą Lietuvą.

Jisai mirė. Liūdnas gandas nubangavo Trakų ežeru, nušlamėjo Lietuvos miškais ir sustingo kiekvieno lietuvių širdy tvirtu pasiryžimu neušmiršti savo Vado idealų. Tas pasiryžimas ištūnojo tik sėmėgių krūtinėje, tik šiandienėje pastogėje ir štai po penkių amžių jis suliepsnojo Lietuvos atgimimui.

Po penkių amžių Lietuvos liaudies valia pasiekta Vytauto Didžiojo idealo dalis: Lietuva Nepriklausoma! Lieka pasiekti Vilnijos atvadavimo.

Bet ir tas dar nebus visa. Svarbiausias Nepriklausomybės pagrindas ir tikslas yra negestantis laisvės troškimas.

Amžina garbė Tau, mūsų Tautos Didvyri!

Degtinės monopolio paamos.

Statistika rodo, kad juo kultūringesnė kuri valstybė. juo mažiau «girtas» jos biudžetas. Pavyzdžiui Vokietijos degtinės monopolio pajamos 1930 m. sudarė 0,72%, 1921 m. — 0,41%, 1924 m. — 2,67%, 1925 — 2,59%. Lietuvoje 1924 m. — 14,70%, 1929 m. — 12,3%. Rusijos 1910 m. — 27,57%, 1912 — 26,55%. Sunku iš kur nors kitur paminti, kada krašte ūkiai dėl girtavimo nusaukę.

Zemės ūkio ministerio p. Aleksos pareiškimas spaudai.

Rugsėjo 18 d. Zemės ūkio ministeris p. Aleksa p. m. spaudos atstovams padarė jiems pranešimą. Kalbėdamas apie derlių pareiškė, kad jis esąs šiemet neblogiausias. Tik javų kainos labai žemos. Kviečių kainas palaikysianti valdžia maždaug 17 litų centneriui. Dery-

mas, visų piliečių dorovingumas, apšvieta, gerbuvys. Vytauto Didžiojo minėjimas iškalbingai byloja kiekvienam lietuviui apie reikalingumą siekti šių idealų.

Praslinko penki amžiai, bet Vytauto dvasia tebevadovauja Lietuvos Tautai.

Praslinks kiti penki amžiai, o Vytauto idealai vis tebevais lietuvių širdį.

bosė su latviais dėl prekybos sutarties sudarymo, norima išsiderėti, kad latviai kasmet iš mūsų pirktų 100.000 centnerių kviečių ir joms 5 litais sumažintų muitą. Bet jei ir to nepavyktų padaryti, valdžia vis tiek svarsto priemones kaip kviečių kainą nustatyti pastovią (17 lit.). Kiaulių eksportas 2½ karto didesnis negu pereinamais metais. Sviesto pirmos rūšies kainos taip pat palaikomos. Su malūnų sindikatu, kuris, vartydamas didelį pelną, numušia javų kainas ir išnaudoja ūkininkus, bus pradėta kova. Duona atpiginti Kaune bus pastatyta didelė moderniška kepykla, kuri galės aprūpinti trečdalį Kauno gyventojų. Stambesnius malūnus ir kepyklas greičiausiai perims «Lietūkis», kuriam bus pavesta reguliuoti javų kainas. Sovietai Lietuvoje nori pirkti apie 6 — 7 tūkstančius kiaulių veislių, už kurias mokės šiek tiek brangiau, kaip už bekoninės. Visas pasaulis pergyvena didelį žemės ūkio krizį ir dėl to yra palinkimas kainoms kristi.

Svaigalų gamyba ir pardavimas per praėjusį pusmetį.

Per pirmus šešius šių metų mėnesius pagaminta alaus 6.598.600 litr. 1929 m. — 5.216.800 l., degtinės pagaminta 2.489.365⁹ 1929 m. 2.549.522⁹ ir parduota už 19.971.828 lt. (1929 m. — 19.536.941 lt. 1928 m. — 21.696.38 lt.). Taigi nemažai žmonės pinigų svaigalams išleido ir nemažiau už tai nuodų išgėrė.

LIETUVA

Rinkimai į savyvaldybes.

Lietuvos laikraščiai praneša, kad jau esąs sudarytas savivaldybių rinkimo įstatymas Kaune. Rinkti galės ne jaunesni kaip 24 metų, išgyvenę vienerius metus Kaune ir moką žodžiu bei raštu valstybės kalbą.

Rinkimai busią lapkričio mėnesį.

Lenkų orlaivis

Šeštadienį pastrodė mūsų pusėj Ukmergės ir Utenos apskrčiuose. Kurį laiką paskraidė s. vėl nuskrido į kitą pusę administracijos linijos.

Pašto įstaigos Lietuvoj.

Statistikos daviniai rodo, kad Lietuvoj buvo 231 paštas, jų tarpe 84 su telegrafu ir telefonu. Agentūrų buvo 283, iš jų 192 turėjo telefoną, o 91 atliko tik pašto operacijas.

Gerins radio stotį.

Ligišiolinis radio stoties galingumas siekia tik 10 kilovatų, nors statant jį buvo galingiausia stotis rytų Europoj. Po kiek metų ją pralenkė rusai, kurių Maskvos stotis siekia 200 kv. pajėgumo, ir Varšuvos stotis su 120 kilov. Dabar susirūpinta stoties galingumą pakelti iki 50 kv. ir pačią stotį pagerinti.

Rinka ir ūkis.

Javų kainos tiek užsieny tiek Lietuvoj krinta, nors javų derlius šiais metais pasauly bendrai, — mažesnis. Tik kviečių užderėjo nemažiau kaip pernai. Ruginių užderėjo trečdaliu mažiau, avių — dešimtadaliu, o kukurūzų — net pusiau tiek kaip pernai. Bet kviečių derliaus perteklius ir pirmųjų metų bent 150 milijonų centnerių kviečių derliaus likučiai, mažina kitų javų kainas. Vėliau javų kainos gali kiek pagerėti, nes štai net Sovietų Rusija šiemet, rodos, nesigirna savo pyragais Tuo tarpu javų kainos Lietuvoje dar 1—2 litais sumažėjusios. Javų derlius Lietuvoj šiemet neprastesnis kaip pernai. Už sėmenų cntr. moka 25 litus, kviečių ir žirnių valg. — 12 lt., miežių ir avių cntr. — 9 lt., rugiai — 8—9 lt. Kaune rugiai — 9—10 lt., kviečiai — 15 lt., bulvių cntr. — 6—6 lt. Žąsų — 11—16 lt., antys — 4—5 lt., vištos — 4 — 7 lt.

Moksleivių organizacijos.

Švietimo ministerija aplinkraščiu uždarė visas politiskai visuomenines moksleivių organizacijas ir palieka tik skautų ir meno bei porto kuopeles. Žinomoji katalikų moksleivių ateitininkų organizacija gyvuojanti jau dvidešimts metų, irgi norima priskaityti prie politiskai visuomeninių.

Tuom tarpų katalikų vadai skaito ateitininkus religiskai kulturine organizacija ir dėl jos uždarymo protestuoja.

— «Maistas» Lietuvoje superka kasdien po 700 kiaulių eksportul.

PASTABOS.

Ligi neseniai maždaug pusė lietuvių Brazilijoje gyveno S. Paulo mieste, o kiti S. Paulo estados fazendose bei miesteliuose. Dabar S. Paulo mieste lietuvių skaičius vis mažėja; darbų beieškodami jie sklaidosi po plačiąją Braziliją, o kas turi už ką išvažiuoja svetur.

Dabartinei suirutei bei sunkmeiui bėgant jokia organizacija nestengs juos suvienyti. Vienatinė priemonė išsisklaidžiusius pasiekti yra laikraštis. Tik laikraštis gali palaikyti Brazilijos lietuvių tarpe šioji tokį ryšį su saviškais, su Lietuva ir visu pasauliu.

Deja yra pavojus, kad ir tas pastutinis ryšys gali nutrūkti. Jeigu ir, pirma buvo sunku lietuviškam laikraščiui išsiversti, tai buvo nors vilties, kad lietuviams prasigvenus ir padaugėjus skaitlūmi ateietyje grįš į dėtus darbas, jeigu ne medžiaginio atlyginimo, tai bent dvasinio pasitenkinimo pavidale.

Dabar ta viltis vis mažėja. Nors burelis laikraščio rėmėjų ir ypač redaktorius dirbo su didžiausiu pasiūlymumu, bet mūsų laikraštis už rugsėjo mėnesį davė pora šimtų milreisu nuostolių. Nors skaitytojų skaičius nesumažėjo, bet sumažėjo skelbimai ir pradėta brangti popiera ir kiti reikmenys.

Dabar laikraštis sumažintas, bet ir tas vargiai jo būkle pagerins. Lįsti į skolas nėra nei noro, nei galimybes. Skola—ne rona (žaidza)—neujgis. Prrašyti pašalpu irgi yra ne malonu, ne normalu.

Išvada yra tokia. Laikraštis yra būtina reikalingas ir visi kas gali tiek pavieni asmens, tiek šiaip taip gyvujančios draugijos turi jį remti ir jo gyvybę pratęsti ligi tol, kol nepagėris laikai. (o to visgi reikia tikėtis), kol laikraštis nepasidarys savystovus. Bet iš kitos pusės dabartinėmis nenormaliomis sąlygomis netik nereikia rūgoti dėl jo sumažėjimo, bet būti prisirengus prie jo da didesnio susispaudimo, ypač jeigu jo nerems platesnė visuomenė.

Nestebėtina, kad dejuoja mūsų laikraštis, nes ir vietos dideli dienraščiai vieni smarkiai subliūko, o kiti užsidarė. Taip Estado de S. Paulo ėjęs 20—32 puslapį subliūško ligi 8 pusl. Diario de S. Paulo ėjęs 16—24 puslap subliūško ligi 6 pusl., Diario Nacional visai buvo užsidaręs ir t. t.

Sunkūs laikai, nemo malū būklė!

«Lietuvis Brazilijoje» redaktorius p. Puišio išvyko keliom savaitėm į Rio de Janeiro atostogų.

Šita proga pravartu arčiau susipažinti su p. redaktorius darbu. Negana, kad laikraštį kartais reikia prirašyti vienam, pataisyti korektūrą, sularkstyti, suvynioti, užrašyti adresu, išnešioti į paštą ir kioskus, vesti sąskaitas, įieškoti skelbimų, po kelis kartus gašioti po pora valandų, kol už kokį skelbimėlį išgauni desėtką kitą milreisu ir t. t., beto redaktorius pas mus pasidarė kokiū tai visų pasiuntiniu ir automatiškų įvairiausių pašalinių reikalų rūpintojėliū. Kur koks susirinkimas, kur vakarėlis, tai visur p. redaktorius pribūk, visur pirmininkauk, dalyvauk, kalbėk, ar bent šiaip kelias valandas sugaišk, o jei ne, tai būsi apšauktas visuomeninio darbo priešu, nenaudėlia ir t. t. Apsimink būti kiekvienos organizacijos valdybos nariu ir faktinai ją vesk. Rašyk įstatus, parūpink kiekvienam vakarėliui leidimą, gauk informacijų, nusamdyk salę, padirbdink biolietus, skelbimus, programas, pasiteirauk apie laivokarėjų, žemės sklypų, darbų kainas. Pasiplepėk su dažnu redakcijos svečiu, nes jis šiandien neturi darbo ir atėjo redakcijon pasėdėti keleta valandų. Jam nerūpi, kaip ir koks išeis laikraštis. Juk jį galima surašyti naktimis. Ar p. redaktorius pavalgęs, ir išsimiegojęs jam tas nerūpi.

Zodžių redaktorius šen, redaktorius ten, o p. redaktorius jau tik vieni kaulai ir oda ir jis kojų nepavelka. Nenuostaba tad, kad p. redaktorius ir už skvernu laikomas visgi ištrūko iš S. Paulo. Jis tikisi Rio de Janeiro pasisėdėti, sustiprėti ir prie progos gauti naują skelbimų mūsų laikraščiu.

PASAULINĖS ŽINIOS

ANGLIJA

— Anglijos lakūnas Kingsford Smith mlėkė iš Anglijos į Australiją į 10 dienų, 2 valandas ir 10 minučių, lėkdami vidutiniu greitumu 177 kilometrus į valandą.

Tuo būdu jie padarė naują greitumo rekordą, nes prieš juos ta pat kelionė buvo atlikęs lakūnas Hinkler į 14½ dienų.

J. VALSTYBĖS

— Nepaprastai karšta ir sausa vasara Šiaurės Amerikoje šiemet padarė ūkininkams milžiniškų nuostolių. Vien tik kukurūzų surinkta mažiau, kaip kitais metais, 818 milijonų bušėlių, vertės 774 milijonų dolerių. O kur dar nuostoliai su kitais javais, bulvėmis ir t. t.

— Suv. Valstijose yra virš penki milijonai bedarbių, iš kurių daugelis apledžia Suv. Valstijas.

PRANCŪZIJA

— Francija giriasi savo gera ekonomine bukle. Ten esą tik vienas tūkstantis bedarbių, bankuose esą 32 milijonai frankų piliečių indėlių, pereitais metais atmokėta 4 milijonai frankų skolų ir sumažinta vidaus mokesčiai 5 milijonais.

Bepigu girtis, kad Francijai moka šimtamilijonines kontribucijas Vokietija ir beto Francija melžia savo kolonijų autas įvairiose pasaulio dalyse.

P. Puišio prieteliai linki jam ne tik sustiprėti kūnu ir dvasia, bet būtinai ir kiek galima greičiau, sugrįžti į S. Paulo.

Dabar redaktorius «pyragai» laikinai atiteko man. Prie tų «pyragų» priklauso ir šitol ie prieskoniai. Parašė laikraštis, kad Raulas apgavo Barbę, ar Jurgis apkūlė Joną, tai ant rytojaus, redaktorius, jau laukie Raulo, ar Jurgio su stora, gumbuota lazda. Parašysi, kad lietuvis turi būti lietuvi visur kur negyventų, kad reikia visur kur gerbti lietuvi ir Lietuvos vardas, tai tuoj susilauksi posakio: — atsimink, tūmstele, kad čia Brazilija, o ne Lietuva! Brazilija juk tukstantį kartų didesnė už Lietuvą.

— Taip, tai taip, bet visgi žiūrėk Jurgi, kad tau kartais nereikėtų tavo išniekintai Lietuvai pabučiuoti rankų ir kojų.

— Aa, tai, p. daraktorius niekini Braziliją! tuoj bėgu pasiskųsti policijai.

— Bek sveikas, tik žiūrėk, kad pats nepatektum į šašlavyną. Policija netokia jau kvaila, ji moka atskirti grūdus nuo pelų.

Rašau ne iš pirmo išlaužtais posakiniais. Redakcija turi žinių, kad ją skundė policijai viens lietuvis už straipsnį: nekišk nosies į svetimų tarpą, nepolitikuok, nes politikavimo nekokios pasekos.

Dabar štai antras liūdnas reiškinys. «L. A. B.» talpina A. Kemeklio ir P. Ginečio pasirašyta rašinėli, kur denuncijuomas, skundžiamas Lietuvos Konsulas, kad jis nenori imti Brazilijos tos didelės ir plačios valstybės, kur mes gyvename ir t. t. pinigų, milreisu, o už pado pratęsimą reikalauja Lietuvos nustatytų 10 litų, arba vieno dolerio.

Toliau konsulas baramas, mokinamas.

Mes nemanome ginti p. Konsulo, nes jis to ginimo nereikalingas.

Pažymime tik liūdną faktą, kad lietuvių tarpe atsiranda tokių Kemeklių, kurie prastvalkiuoję S. Paulo mieste keleta metų, nenorėdami dirbti, o tarnaudami įvairiom purvinom kontorom, štai dabar, apsimetę prasto darbininko skraiste, kanda Lietuvos atstovą, kuomet naudojasi jo patarnavimu. Nejaugį Konsulas turėtų bėgioti po kontorą, kad aptarnauti tokį dykaduonį Kemeklį ir paskui dar susilaukti spekulicijos priekaišto.

Et, ką čia ilgai kalbėti! Tesusigėdžia tokie Kemekliai ir jų sėbrai, jeigu da kiek gėdos pas juos yra likę.

K. J. V.

VOKIETIJA

— Vokietijoje padarytas bandymas važiuoti gelžkeliu tam tikru vagonu, panašiu į žepeliną, varomu iš priekio ir paskos propeleriais. Pasiekta 182 kilometrų greitumo į valandą. Manoma, kad greitumas galės būti dvigubas važiuojant tiesesniu gelžkeliu.

— Vokietijoje manoma įvesti tabako monopolį.

— Vokietijoje ties Alsdorfu anglių kasyklose įvyko baisus dinarito sprogius. Jis palaidojo 667 ten dirbusių angliausių. Iš jų apie 300 pasisekė išgelbėti gyvais, 98 sužeistais, o 230 išmūti negyvi, arba mirė ligoninėse. Kitų likimas dar nežinomas.

Vokietijoje laimėjo vyriausybė.

Naujo Vokietijos reichstago atidarymas pasižymėjo triukšmingomis scenomis. Minia galybė išplėse daug krautuvių. Pačiame reichstage komunistai ir fašistai įnešė pasiūlymą atsakyti nuo Versalės taikos sutarties, nuo reparacijų mokėjimo ir pareikalavo kaikiurių ministerių atsistatydinimo.

Kitos partijos pamačiusios karinę komunistų ir fašistų ūpą ir bijodamos diktatūros šalyje įvedimo susivienijo tam kartui ir žymi balsų dauguma išreiškė pasitikėjimą senajai Brueningo vyriausybei, užgyrė biudžetą sumoje 10 milijonų 400 milijonų ateinančioms metams ir išsiskyrė atostogom ligi Gruodžio 3 dienos.

Posėdžiavo tik keleta dienų. Spauda dabar sako, kad Vokietijoje šiuo kart protas, nugalėjo jausmus.

S. RUSIJA

— Bolševikai sušaudė Kubanio provincijos vyskupą Roth ir Novorosiško katalikų kleboną.

Rusai nupirko laivą,

Telegrafo pranešimu, spalį 19 d. rusų vyriausybė nupirko Italijoje laivą, kuris tapo pavadinatas «Vladivostok». Laivas 750 tonų ir bus pavestas prekybos reikalams.

ITALIJA

— Italijoje Asyžiaus mieste, šv. Pranciškaus bazilikoje įvyksta jungtuvės Bulgarijos karaliaus Boriso ir Italijos karaliaus dukters Giovannos. Jungtuves palaimins pranciškonų vienuolis ir jos būsimos neikilmingos. Karalius Borisas yra stačiatikis, bet vaikus prižadėjo leisti išauklėti katalikais.

Jus norite pinigų persiusti

Tiek į Lietuvą, Rusiją, Lenkiją, Vokietiją ir t. t., Šiaurinę Ameriką, laiškais ar telegrafu.

BANCO GERMANICO

Rua Alvares Penteadó 17, kertė Rua Quitanda
visača atliks

Skubiai — sąžiningai ir už mažą atlyginimą

LIETUVIAI, DĖMESIO!

Jei norit sočiai ir skaniai pavalgyt, tai eikit į

BAR PAULISTANO

ant kampo Av. Celso Garcia ir rua D-r. Ricardo Gonçalves — 10 žingsnių nuo „Lietuvio Brazilijoje“ Redakcijos.

Pietus ar vakariene (pagaminta europietiška) TIK 1\$800.
Ir taip visas pigiau.

Pabandykit vieną syk, ir visuomet atvyksit

LENKIJA

Rytų Galicija liepsnoja

Nežiūrint bardžiamųjų ekspedicijų ir ukrainiečių veikėjų areštų, ukrainiečių judėjimas rytų Galicijoje nemažėja. Tiktai per 24 valandas užregistruota 14 naujų lenkų dvarų padegimų. Lvovė sudeginta milžiniška miko medžiagos atsarga. Buvo bandoma sudeginti ir Lvovo prekių stotį. Dang žymių ukrainiečių veikėjų suimta. Bendrai imant, galima sakyti, kad rytų Galicijos ukrainiečių judėjimas vis darosi panašesnis į 1924 — 1925 metų ukrainiečių judėjimą Volyniu.

Kadangi Lenkijoje paskutiniu metu pasitaiko labai daug padegimų, viešųjų darbų ir vidaus reikalų ministerijos projektuota uždrausti dengti stogus šaudais ir malksnomis. Tuo būdu manoma sumažinti padegimų pavojų.

ARGENTINA

Buenos Aires vyriausybė tvirta.

Spalį 19 d. Buenos Aires provincijos savininkų grupė paskolino vyriausybei 16 milijonų pezų valstybės reikalams. Ta savo paskola parodė, kad savininkai vyriausybe pasitiki.

— Argentinos ex prezidentas Yngoyen ir jo buv. ministrai provizoriškas valdžios traukiami teisman už savavališką be kongreso įgaliojimo išakvojimą 40 milijonų pezų viešų pinigų.

INDIJA

Indijoje sukilimas tęsiasi.

«Havas» pranešimu, spalį 20 d. Indijoje, Bombaim provincijoje vėl sukilindai. Sukilime dalyvauja 4.000 žmonių.

Kadagi indai išsikovos nepriklausomybę?

Fotografias

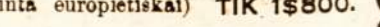
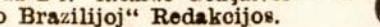
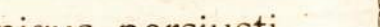
GILUCAS

Savo meniškio darbo išplatinimui daro

6 atvirutes už 4\$000
1 meniškas portretas
(18X24, - 3\$000

Darbas garantuotas.

Rua Josė Paulino, 152.

São Paulo lietuvių Kronika.

VEDYBOS. Spalių 18 d. S. Antonio de Pary baž. apsidėdė Jonas Pirinauskas su Veronika Daugelaite. Spalių 19 d. — Leonas Janušonis ir Marija Dutkeviciūtė. Jaunavedžiam viso labo.

NAUJU UŽSAKŲ ir krikštų pastaromis dviem savaitem lietuvių tarpe neįvyko, matyt, dėl sunkių laikų.

VAŽIUOJA URAGVAJUN. Pastaru laikų daug lietuvių išvažiuoja Urugvajun, o iš ten kai kurie tikisi pakliūti į Argentina.

Kiti duonos beieškodami šiaip blaškosi po plačiąją Braziliją. Vieni atvažiuoja bardyti laimės S. Paulin, bet daugiau išvažiuoja iš S. Paulo, nes čia kol kas naujų darbų atsidarant negirdėti. Tik siuvyklos ir Fordo bei Chevroleto fabrikai kiek gyviau kruta.

Rugsėjo mėn. iš Lietuvos Brazilijon neatvažiavęs nė viens žmogus.

ZYLIOJA. Vieni lietuviai blaškosi iš vietos į vietą ieškodami duonos kasnio, ar nors ryžių su pupomis, o yra ir tokių, kuriems anot tos pasakos nuo geros duonos ašaka dygsta. Štai keli mėnesiai atgal atvykęs Brazilijon stalius J. Vasiliautkas nuo Garliavos gerai uždirbdamas tuoj pasigėrė ir pasileido. Susiuostė Villa Belloj su svetima moteria, kurios vyras dirba fazendoj, ir pabėgo su ja į Matto Grosso, o savo žmoną su trimis kukikiais paliko didelausiam skurde.

SAVYGLOBOS S-GOS VALDYBŲ POSEDIS. Spalių 19 d. 2 val. p. p. «Lietuvio Braz». redakcijoj įvyko Savyglobos S-gos Centro Vaidybės posėdis, kuriame dalyvavo Centrinio ir Mokes skyrių valdybų nariai. Gaila, kad lietus, ar kita priežastis sukliudė atvykti kitų skyrių valdyboms.

Be aptarimo smulkesnių bėgimų reikalų pažymėtinas nutarimas išnuomuoti naujame «Liet. Braz.» redakcijos bute vieną kambarį Sąjungai, kuriame būtų rengiamos paskaitos, daromi dažnesni susirinkimai ir tilptų S-gos skaitykla — knygynas.

Beto principu nutarta suregistruoti vargingiausia biednuomenę ir stengtis jai šiuo tuo pagalbėti, bet smulkesnis šio reikalo aptarimas paliktas kitam susirinkimui, kuris įvyks tuoj po Vytauto Did. mirties minėjimo S. Antonio de Pary salėje spalių 26 d. Į tą susirinkimą kviečiamos atvykti visų skyrių valdybos.

Beto nutarta sušaukti S-gos skyrių įgalotinių Konferenciją Lapkr. 16 dieną.

Morkos ir plikės.

Visų laikų ir tautų vyrai, matydami besiantinantį pavojų nuplūkti, be galo susirūpinę kreipdavosi į gydytojus ir mokslininkus, prašydami gražinti jiems bet kuriuo būdu nuslinkusius plaukus. Bet nė vienas mokslo vyras tos problemos išspręsti nesugebėjo, kad ir kaip savo galvą būtų belaužęs.

Tik štai vienas austrų gydytojas tai vyrų grožio tragedijai pašalinti esąs išradęs vaistus. Tie vaistai ir plėgūs, ir paprasti. Tokie paprasti, kad niekam pirmiau net į galvą neatėjo jais pasinaudoti. Pasirodo, kad nenuplikti reikia valgyti morkas — žalias ir iš karto ne labai didelėmis porcijomis.

Jų vartojimo pasėkos esančios stebėtinios. Žmogui, kuriam slenką plaukai, morkas bevalgant, jie ne tik slinkti nustoja, bet dar atauga net nauji plaukai ir plikė visiškai pranykstanti. Imtis atsakomybės už austrų gydytojo peršamų vaistų gydymą galia, žinoma netenka. Bet tie vaistai tokie plėgūs ir nežalingi, kad kiekvienas turi visišką galimybę juos išmėginti.

«N. Ž.»

IŠ SENO DIENO RAŠČIO

Mano kambario sienos, į mane įsispyrę žiūri... Baltos keturios sienos! Tarp jų aš praleidau daug gražių vakarų ir neramių nakčių... tačiau jų gražinti nenorėčiau...

Bet myliu aš tas sienas! Myliu begalo tą vienatvę!.. Kada man būva liūdna, ar neramu — aš viską pasakoju baltoms sienoms, jos noriai, su užuojauta klauso, bet nieko neprataria. tyli. — Ko tylite, baltos sienos?..

Iš paveiklo, per mano lovą, tylois verkia Nukryžiotasis:

«Ko verki mano Viešpatie?.. Ir man liūdna, darosi liūdna!..»

«Myliu, aš tas ašaras, surinkęs savo širdin sulėčiau ir amžinai nešiočiau! Begalo Tave myliu, mano Viešpatie!..»

Sekmadienis. Aš keturiose sienose vienas. Mane lanko, paguodžia tik sapnai, neramios, ar blaivios mintys ir dainininkas vėjas: gyvenu vienas ir kalbu su pašėliu, ar plieno plunksna. Jie mano geriausi draugai! Mūsų vienybės kalbos, baltų lapų — pilna didžiulė lentyna. Greit ir joį nebus vietos...

Auksu dažytas vakaras. Per langą, vėjalis glosto mano juodas garbanas: žaidžia su manim. Prieš man e juodai dažytas stalas, visas apverstas knygomis, tarp jų išsišiepęs, pageltus kaukuolė. Ji į mane įsispyrus žiūri, lyg klausdama:

«Ko lūdi jaunikaite?.. Gyvensi ir mirsi, kaip ir aš ir tu toks liksi!..»

Apnečiau kaukuolė knygomis, bet vistiek ją matau, ji nepranyksta.

Ilgą, monotonišką tylą.

Plieno plunksna man pasakoja ilgą pasaką: Nuveda į tolimus, plačius, gintinės lankus, į sesių rožių daržus... Tai žailo greitumu aplekiamie pasaulį: tolimasias, nuiegotas Alpes, Kaukaza, mirtin dvėkiančią Sahara... ir vėl grįžtame į keturias, baltas sienas. Jos meliaai mus priima, išyposi!..

Per langą antroje pusėje gatvės, elektros apšviesta didžiulė iškaba. Miegistos, pilkos raidės: «Metropol». Viskas keičiasi, bet jos visad vienodos, nuieguistos...

Didžiulis, šviesiais rėmais veidrodis, parodė mane:

Aš nors dvidešimtis trijų metų, bet pasenęs. Sausos studijos visą iš manęs iššūlpė. Nieko neliko, nieko! Tik begalinis ilgesys. Bet ko ilgiaus — nežinau...

Veidas išbalęs, akys po kaktos kaulu giliai palindę. Plaukai juodomis garbanomis, užgulė kaktą. Nosis vidury su iškilimu. Kūnas, nors išdžiūvęs, bet, lyg švino gabalas, sunkus, vos kojos jį paneša. Mesti tokį kūną, tai ir vabalai negautų esti!.. Tačiau vabalai menki egoistai — tuoj sulėktų visas batalionas, sparnus išskėtę!..

Kaip nieko many neliko, nieko!.. Bet savo kūnu ir veidu, aš patenkintas, kaip tik dėl manęs jis duotas!..

G. Faustas.

Ar galima prailginti gyvenimą.

Seni žmonės visada tvirtina, kad senovėje žmogus gyveno ilgiau ir kiti sulaukdavę net šimtmečio amžiaus. Iš dalies gal būt ir tiesa, kad senovėje buvo palyginamai daugiau tokių senukų, bet statistika rodo, kad Jungtinėse A. Valstybėse XIX šimtmė io pradžioje vidutiniškas žmogaus gyvenimo ilgamus buvo 35 metai, amžiaus gale jau siekė 46 metus, 1921 metais net pasiekė — 58 m., vadinasi, 120 metų laikotarpy vidutiniškas žmogaus gyvenimas pakilo labai žymiai. Anglijoje vidutinis vaikų mirtingumas per pastaruosius 50 metų sumažėjo dvigubai. Vokietijoje žmonių mirtingumas palyginant 1871 metus su 1922 m. sumažėjo beveik dvigubai, vadinasi, žmonės ten dabar gyvena vidutiniškai imant dvigubai ilgiau, negu prieš 50. Nuo ko

tas pareina? Nuo bendro visuotinos higienos pakilimo, nuo kovos su tokiomis ligomis, nuo kurių prieš 30—40 metų žūdavo daugybė įvairaus amžiaus žmonių.

Reikia atsiminti, kad tik prieš 40 metų medicina buvo visiškai bėjęgė prieš difteritą, pasiutimą, pragaro raupus ir t. t. Bet ne tas dar svarbu, kad žmogus gyventų 70—80 metų, o svarbu, kad jis apsaugotų savo fizines ir lvasines jėgas. Kad jis galėtų dirbti, nors ir mažiau, kaip turėdamas 30 arba 40 metų, bet vis dėlto būtų darbu tinkaamas. Čia mes ir paauatysim didelį skirtumą tarp Lietuvos ir svetimų kraštų senukų. Pas mus Lietuvoj 60 metų žmogus jau bendrai ne darbininkas, o užsieniuse tokio amžiaus žmonių gana stiprios sveikatos galime sutikti visose gyvenimo sferose. Atsiminkim Rokfelerą (91 amž.), Fordą, beveik 70 m. amž., Gladstoną 85 metų — jis buvo ministeriu pirmininku, Anglijoje Loid - Džordž (dabar turi 67 m.), Hindenburg (dabar 83 m.), Balfur 1919 metais buvo lordas prezidentas, turėdamas 72 m.) ir t. t. ir t. t. Vadinasi, dabar žmonės gyvena daug ilgiau, negu senovėje.

«N. Ž.»

TEGYVUOJA GERAS IŠAUKLĖJIMAS.

(Rusiška jumoreska)

Kai mes jau buvom susėdę už stalo, septynerių metų Volodia, neramiai ant savo kėdės sėsdamas ir šen ir ten dairdamasis, nedrąsiai prabilo:

— Tėveli...

— Ko reikia? — piktai paklausė tėvas.

— Įsidėmėk nors kartą štai ką: jei jau kartą sriuba paauota, vadinasi, pietūs prasidėjo, turi nusiraminti! — Ir kreipdamasis į mane pridūrė: — Mano nuomone, vaikus reikia griežtai laikyti prie paklusnumo ir tvarkos. Jie turi rodyti suaugusiems prideramą pagarbą ir nedaryti kiekvieną akimirksnį nereikalingų pastabų. Ar ir jūs esate mano nuomonės?

— Kaip kam atrodo, — nedrąsiai atsakiau.

— Tėveli, — pradėjo Volodia.

— Ar tu nors kartą uždarysi burną nenuorama!

Tuo tarpu tarnaitė pripylė į lėkėtes sriubos. Volodia pastūmė savo lėkėtę atgal ir, maldaujamai akis į tėvą pakėlęs, pratarė trečią kartą:

— Bet, tėveli...

— Ištiesų. Šitas vaikas veda mane į nusiminimą. Kai tik pavalgysime sriubos, galėsi jau dėl manęs pasakyti, kas tave taip kankina. Bet ligi tol turi tylėti, nas kitaip negausi torto!

Volodia jau norėjo pradėti ketvirtą kartą, bet, sutikęs baudžiantį tėvo žvilgsnį, nutilo ir nepaliesdamas savo lėkėtės, su nepasitikėjimu žiūrėjo, kaip gardžiai mes valgo me sriubą.

— Tėveli, gal jau man galima kai ka pasakyti?

— Na...

— Tėveli, mūsų virėja, prieš atnešdama sriubą, puode rado visiškai suvirusią pelę. Kažin ar jums nepakenks?

«Salt.»

DĖMESIO!

«LIETUVIS BRAZILIJOS» REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA NUO SPALIŲ 20 D. PERSIKĖLĖ Į NAUJĄ BUTĄ — RUA MARIA MARCOLINA, 89-a, beveik ant kampo gatvės Oriente, netoli šv. Antano bažnyčios.

B o n d ė s e i n a :

Oriente (53), São Caetano (18), Bresser (raudonoji), Penha, Belena, Vila Maria.

Konduktoriaus pasiklausti, kur rua Maria Marcolina ir ten išlipti.

Nuo buvusios Redakcijos būstinės irgi netoli.

«L. B.» Redakcija.

BRAZILIJA SKAITLINĖSE

Estados	Piotos	Gyvent.	Gyv. kv. klm.
Amazonas	1.800.000	400.000	0,2
Para	1.150.000	1.230.000	1
Maranhão	460.000	1.000.000	2
Piauhj	300.900	720.000	2
Ceará	100.000	1.500.000	15
Rio Grande de Sul	280.000	2.680.000	9
Parahyba	75.000	1.100.000	14
Pernabuco	120.000	2.600.000	21
Alagoas	50.000	1.000.000	20
Sergipe	39.000	500.000	12
Bahia	550.000	4.000.000	7
Espirito Santo	45.000	550.000	12
Rio de Janeiro	69.300	1.800.000	26
Districto Federal	1.165	1.600.000	1.373
São Paulo	250.000	6.000.000	24
Parana	196.000	850.000	4
S-ta Catharina	94.000	820.000	8
Rio Grande do Norte	55.000	650.000	11
Minas Geraes	590.000	7.000.000	10
Goyaz	750.000	600.000	0,8
Matto Grosso	1.400.000	300.000	0,2
Territorio do Acre	151.000	100.000	0,6
Išviso	8.525.165	37.000.000	4

Sostinė	Sost. gyv.	Dirbama žemė
Manaos	77.000	7.515.307
Belem	270.000	9.830.280
Luiz	55.000	2.999.565
Terezina	58.000	5.551.212
Fortaleza	90.000	5.649.677
Natal	35.000	2.412.905
Parahyba	55.000	3.751.628
Recife	360.000	5.156.332
Maceo	80.000	1.348.241
Aracaju	40.000	754.086
S. Salvador	350.000	8.451.440
Victoria	22.000	1.279.699
Nitheroy	95.000	3.053.004
Rio de Janeiro	1.600.000	51.419
S. Paulo	900.000	13.883.269
Curityba	85.000	5.302.709
Florianopolis	44.000	3.567.757
Porto Alegre	270.000	18.578.923
Bello Horizonte	70.000	27.390.536
Goyaz	22.000	24.828.210
Cuyaba	35.000	19.600.893
Rio Branco	5.000	4.147.583
Išviso	175.104.075	

Estados	Mokyklos				
	prad.	vid.	aukt.	bažn.	gelež.
Amazonas	268	15	1	123	5
Para	794	29	5	214	375
Maranhão	414	22	2	154	457
Piauhj	219	8	1	134	152
Ceará	472	26	3	448	1.243
Rio Grande do Norte	442	12	1	217	392
Parahyba	535	25	1	428	340
Pernabuco	1.275	51	3	626	963
Alagoas	510	16	—	293	327
Sergipe	369	15	1	152	313
Bahia	1.709	46	3	827	1.960
Espirito Santo	516	8	—	253	715
Rio de Janeiro	1.215	43	4	524	2.666
Districto Federal	775	142	8	253	172
São Paulo	2.901	149	5	1.506	6.805
Parana	913	26	1	246	1.187
S-ta Catharina	948	16	1	209	1.108
Rio Grande do Sul	3.820	78	4	640	3.029
Minas Geraes	4.997	157	8	2.087	7.658
Goyaz	272	13	4	126	297
Matto Grosso	266	11	—	54	1.171
Territorio do Acre	149	—	—	10	—
Išviso	23.810	906	57	9.534	

Minėdami Vytautą Didįjį susikaupkime.

Vienas mūsų „Aušros“ gadyn's veikėjų, Lietuvos himno autorius, d-ras Vincas Kudirka, drauge su kitais žadindamas lietuvius iš miego pabusti, įsekmingai parodė lietuviams kuo mes turime pagrįsti savo tautinį atgimimą, įpindamas himnui žodžius: — „iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia“.

Šmet vokiečių kilmės, Pragos Universiteto, mokslavysis, Juozas Pfitzneris, savo jau pagarsėjusiam veikalė — Vytautas Didysis Valstybės vyras — didelių pasididžiavimų pakartojo tą pačią V. Kudirkos mintį, parodydamas dabartinei Europai, kas buvo prieš penkis šimtus metų Lietuvai Vytautas. J. Pfitzneris, atsakydamas į Lietuvos pakvietimą dalyvauti Kaune Vytauto iškilnėse, sako: „aš esu labai laimingas, kad kaip tik šiais metais galėjau parašyti savo veikalą apie didingą Lietuvos praeitį ir jos didžiausį vyrą, tikėdamasis kad lietuviai da labiau pamils savo garsią senovę ir sugebės Vytauto pėdomis vesti savo kraštą į vis didesnius laimėjimus“.

Nėra, galima sakyti, pasaulio to kampelio, kur šiais metais lietuviai lūpose neskambėtų simbolikas Vytauto vardas: jis tarsi kokia prosvaitė rodo mums kelią iš amžių gludumos į ateitį, lyg sakyte sako, kad mes tikrai tuomet busime jo atminties verti, kai išmoksime taip Lietuvą mylėti, kaip jis ją my-

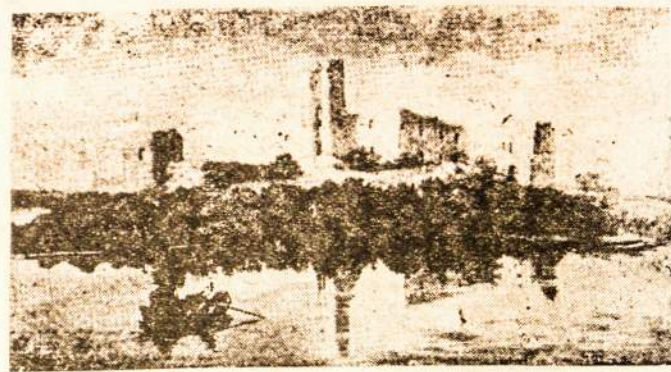
lėjo, kiek Jai aukavo, kiek dėl Jos kentė, kol pastatė pirmųjų Europos valstybių eilėn.

Vėlesniųjų laikų rašytojas, gen. Paoli, prisimines prancūzų tautos pažibą, Napoleoną Buonapartę, sako: „jis buvo vienų mylimas, kitų nekenčiamas, vieni kėlė jį į padangas, kiti gramzdino pragaran, tačiau niekas negalėjo paneigti jo nuopelnų prancūzų tautai“.

Kaip Napoleonas prancuzams, nors nuvainikuotas, po šiai dienai yra prancūzų tautos garza, taip Vytautas Lietuvai, gyvenęs prieš Napoleoną veik keturis šimtus metų anksčiau, buvo taja žvaigžde, kuri tuomet šviet Lietuvai ir anžiams pasiliks tokiu, kadangi tai buvo visos Europos pripažintas tų laikų karžygis, politikas, išmintingiausias valstybės vyras, visų lietuvių mylimasis kunigaikštis. Jei kas ir galėjo Vytauto nekęsti, tai Lietuvos amžinieji priešai: vokiečiai ir lenkai. Vytautas vienu galybę amžinią sutriuškino ties Žalgiriu, kitiems jis nenorėjo pripažinti jokios pirmenybės Lietuvoje, stodamas atviron kovon už laisvą neprigulmingą Lietuvą.

Jeigu šių laikų prancuzas žemai lenkia savo galvą prieš Napoleono karstą, nors Napoleonas mirė ištremimas, nuvainikuotas, tai tikstantį kartą daugiau lietuvis lenkia savo galvą prieš Vytauto karstą, prieš Vytautą karalių, visos Europos XV amžiaus kilnesnį vyrą, kuriam karaliaus vainikas buvo pripažintas.

Motinos Birūtės įkvėpta tėvynės meilė nei vienai akimirka nei užgeso Vytauto sieloje. Keistužio (tėvo) kieta karo ranka užgrūdė jame nesulaužomą valią. Jeigu Vytautas galėjo įkaitais

Trakų pilies likučiai, Vytauto Didžiojo mirties vieta.

palikti priešams savo brolius ir vaikus, kaip kurie tame jo pasiryžyme norėtų žiūrėti jo budo žiaurumą, bet jeigu mes teisingai sugebėsime įvertinti kuriais tikslais vaduodamasis jis darė tokią skaudžią auką, o supratę pamatysime, kad jis už Lietuvą savo gyvybę šimtus kartų aukavo, stodamas su Lietuvos priešais atviron kovon, tuomet tik galėsime teisingai suprasti, kaip toli Vytautas buvo nuo savanaudžių valdovų — egoistų.

Iš istorijos žinome, kad Vytautas, kaip žmogus, buvo labai švelnus pačiame gyvenime, bet kaip karvedys nei viena valandėlei nepamiršo savo autoriteto: jo sprendimai budavo trumpi ir griežti, kas buvo baustinas — nubausedavo, kadangi vado nuolaidumas karo lauke negalėjo palaikyti tvarkos masėse.

Jis, kaip aprašo savo kelionę Lietuvos prancūzų grasas Koubourg, buvo labai svetingas, tačiau visą gyvenimą neėmė burnon svaigių gėralų, nelėbavo, kaip kad dažnas valdovas viduramžių, nei vienai sekunde neužmirėdamas ir nepamiršdamas savo krašto gyvųjų reikalų.

Nuo Baltijos jūrų ligi Juodųjų marių Vytauto vienas tikrai vardas ir jo autoritetas visų buvo labai aukštai vertinamas, nes kito Valdovo Rytų Europoj jam lygaus ir nebuvo.

Nei vienas Lietuvos valdovas tiek aukštai neiškėlė Lietuvos vėliavos, kaip jis, todėl šiandie, minėdami jo mirties 500 metų sukaktuvės, mes visai teisingai pagerbiame savo didingos praeities valdovo asmenyje vieną kilniausių tėvynės sūnų, kurio vardas amžinai vainikuos Lietuvos garbingą praeitį. A. K

TEVYNĖS MEILE.

Išsiplėtus žiedais ten tarp girių žalių
Man krūtinę uždek karštos meilės liep-
[sna]
Ar aukok tas kankles, kur akordai balsų
Graudžiai skamb' amžinai: jų geidžiu
[visada]

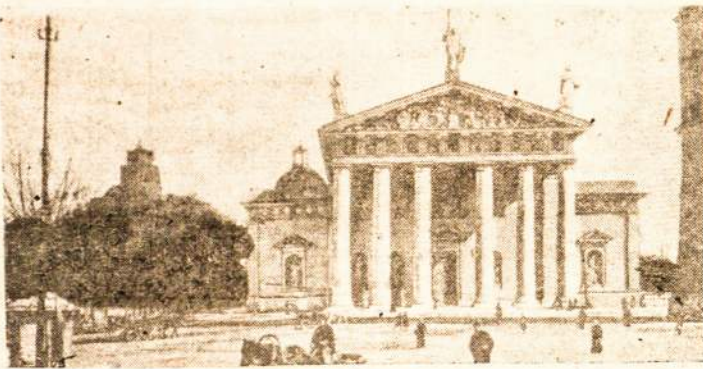
Tad išdrįsčiau paspaust jautrias
[kanklių stygas
Savo pirštais rūpiams, išakėtai dar-
[bu]
Gal nurimtų siela, kad užtraukčiau
[jautrias
Tavo garbei dainas draug su pau-
[kščiais miškų,

Suskambėtų miškai nuo akordų liūdnu,
Kur elegija gaustų ir tavo vargai!
Virpėtų žiedai ant šakelių jaunų,
Sublizgėtų ant jų sidabriniai lašai.

Gal sumažtų skausmai padarytų
[zaizdų
Svetimoje šaly, kur kenčiu jau
[kandai;
Kur atdūksius tegirdi tarp kalnų
[aukštų
Tiktai krūmų vijokšliai ir palmių
[kerai]

Bet, bedalis, gimiau, kad įgyčiau kan-
[kles!
Nes likimo žiauri neprileidžia našta...
Juk man lemta senai plaukt per vargą
[jures,
Tai, silpnučiui, gana tik ištarti „Lie-
[tuvai“.

A. M. Bijūnas.

Vilniaus katedra, Vytauto Didžiojo įkurtoji, Jo palaidojimo vieta.

Paskutinės Vytauto dienos.

Pirmoji D. L. K. Vytauto Didžiojo karūnacijos data buvo nustatyta 1430 m. rugpjūčio mėn. 15 d., didelė Lietuvos valstybės šventė, kuri turėjo vainikuoti „šviesiausius, tikruosius, garbinguosius ir laisvuosius“ Lietuvos karalius. Tačiau šioj dienoj karūnacija neįvyko, nes delegacija, kuri vežė visus dokumentus ir pačią karūną, kaip mini kaip kurie istorikai, buvo lenkų sargybos sulaikyta ir apipiešta.

Šis nedoras įvykis skaudžiai atsiliepė į senį Vytautą ir padarė gilų įspūdį visoj Lietuvoj. Čia buvo aiškus jėgos pavartojimas, smurtas prieš kitų valstybių pasiuntinius ir tarptautinės teisės sulaužymas.

Po šio skaudaus smugio Vytautas neatsisakė nuo karūnacijos ir iškilnės buvo atidėtos į rugsėjo mėn. 8 d. Bet ir vėlesni įvykiai Lenkijos ir Prūsų ordeno parubežy — pergrapavimas lenkų kariuomenės dalių — trukdė karūnacijos iškilnės. Dėl tų pačių lenkų kaltės Vytautas negalėjo sulaukti nei karūnos nei cesoriaus Žigmanto pasiuntinių. Vytautas nekantravo, nes buvo privalavę daug svečių: kunigaikščių, bajorų, vyskupų. Rugsėjo 8 d. karūna ir pasiuntiniai dar nesulaukti ir reikėjo trečiam kartui atidėti karūnaciją į rugsėjo m. 29 d. į šv. Mykolo dieną.

Šie skaudūs smugiai labai veikė Vytauto jau ir taip senatvės įveiktą

sveikatą.

Vytautas susirgo. Bet įdomu pažymėti kodėl Vytautas žūt būt norėjo vainikuotis? Yra pripažinta, kad karūnacijos faktas yra valdovo bei valstybės atskirumo bei savarankiškumo ženklas, tai tiesioginė šio kieto Vytauto laikymosi priežastis buvo ne kas kita, kaip jo paties senas, nuo Lietuvos atgavimo (1392m.) turimas širdyje siekinas tapti visiškai savarankišku valdovu savo valstybėj ir pačią Lietuvą padaryti nepriklausomą. Šito pasiryžimo griežtai laikytis skatino ir jo paties galybė ir bendra kitų didžiųjų valdovų nuomonė, kad Vytautas už visus savo didelius nuopelnus yra vertas pagerbti tokiu išviršiniu ženklu — karūna. Be šių pagrindinių priežasčių yra dar daug kitų, kurios spręst Vytautą siekti karūnos.

Jogaila turėdamas tam tikrus savo planus, pritarė Vytauto karūnacijai, bet prieš tai užprotestavo kaip kurie jo didieji valdininkai ir didikai. Jogaila su lenkų atstovais atvyko į Vilnių 1430 m. spalio mėn. 9 d. Vytautas kiek atsigavęs nuo savo pirmojo ligos smugio, sutiko jį su visais savo svečiais, kurie buvo atvykę į karūnacijos iškilnes. Vyko pasitarimai tarp Vytauto ir Jogailos iš visos pusės lenkų didikų ir didžiųjų valdininkų iš kitos pusės. Buvo pagalios susitarta. Tik, deja, Vytauto dienos jau buvo suskaičytos. Pamažu geso jo jėgos kurios tiek daug pakėlė ir sunkių ligų ir smarkių kovų.

Spalio šešioliktą, kai lenkų delegacija išvažiavo iš Vilniaus, Jogaila Vytauto lydinas, išvažiavo į Trakus

Kelyje Vytautas nusilpęs nukrito nuo arklio ir toliau turėjo važiuoti gulomis savo žmonos vežime. Atvažiuavęs į Trakus gulė į lovą ir daugiau jau iš jos neatsikėlė.

Paskutinės jo dienos, t. y. nuo spalio 16 d. iki pat mirties, dar buvo nuodijamos švitrigailos ir jo šalininkų nenuoširdžiais Vytauto Did. atžvilgiu žygiais. Vytauto jėgos ėjo vis menkin ir menkin. Buvo jaučiama, kad šis taurusis Lietuvos sūnus turės tuojau atsikirti su šiuo pasauliu.

Savo paskutinę gyvenimo dieną (1430 m. spalio mėn. 27 d.) Vytautas liepė saviškiams susirinkti aplink jo lovą ir pirmiausia, kaip sako istorikas Dlugėcas, atsisveikines su Jogaila ir atidavęs jį jo rankas savo didelė valstybę, pavedęs jam globoti savo žmoną Julijoną, pralotus, bajorus, pavaldinius — prašė jų neskriausti. Visi susirinkę prie savojo valdovo gailiai verkė. Jogaila su ašaromis akyse prižadėjo pilnumoj išpildyti Vytauto paskutinius prašymus ir viską iš širdies atleisdamas, priminė jam susirūpinti sielos išganymu. Kelis kartus Vytautas išpažino savo nuodėmes Vilniaus Vyskupui Motiejui, savo senam prieteliui, priėmė Švenčiausiąjį Sakramentą ir paskutinį patėpimą. Paklaustas vyskupo apie tikybės tiesas, jis atsakė, kad tiki į jas. Jei jis negerai suprantas jas, prašo pamokyti, nes esąs pasiruošęs išpildyti visus Katalikų Bažnyčios nuostatus ir vyskupo pamokymus.

Taip gyvenime viską tinkamai atlikęs, pilių raktus karaliui Vladislovui atidavęs, penktadienį, kuris buvo 1430

m. spalio 27 d., kai žemei aušra buvo beimanti šviesti, Vytautas Sutvertojui atidavė savo dvasią.

Taip tad Vytautas, didis mūsų valdovas, kilnus savo tautos mylėtojas ir, kaip geras katalikas, susivienijęs su Dievu, užmerkė savo akis. Jo kūnas per aštuonias dienas buvo viešai išstatytas, kad galėtų žmonės paskutinį kartą atsiveikinti su savo dideliu valdovu. Tris kartus per dieną — rytą, per pietus ir vakare buvo apraudojamas didis mūsų tėvynės sūnus, jos laisvės ir savarankiškumo ginėjas. Su Vytauto mirčia tikrai pritemė mūsų tautos garbė.

Gailiai jį apraudojo ir jo žmona, kun. Julijona, verkė jo visi bajorai ir didžiųjų žygių dalyviai. Vytauto mirties diena tikrai buvo liūdna ir ūkanota diena. Vytauto kūnas palaidotas Vilniaus Katedroje.

Vytauto mirtis buvo minima ir už Lietuvos sienų. Krokuvoj per egzėkviją šv. Jonas Kantas pasakė pamokslą kuriame gyrė Vytauto teisingumą, tvarkingumą, kilnumą ir jį statė šalia didžiųjų pasaulio vyrų. Visi tuometiniai istorikai ir garsūs tautų vyrai pažymėjo šį skaudų Lietuvai smugį.

Šiais metais spalio mėn. 27 d. (pirmadienį) sueina lygiai 500 metų, kai šis Didysis Lietuvos Žmogus apiešdė šį pasaulį palikdamas gilų išminties tvarkingumo, tėvynės meilės ir tikėjimo paveldį.

L. Ainis.

Brazilijos gyvenamas MOMENTAS.

Revolucionieriai laimėjo.

Spalių 24 d. 1 val. nakties Rio de Janeiro sukilo kariuomenės dalys ir eilė generolų pareikalavo iš prezid. Washington Luiz atsistatydinti.

Jam vilkiant atsistatydinimą jis tapo suareštuotas ir patalpintas Copocabano tvirtovėje.

Žmonės sudegino eilę senai vyriausybės prelančių dienraščių.

S. Paulo mieste žinia apie revoliucionierių laimėjimą atėjo tik spalių 24 d. 2 val. p. p. S. Paulo apšėjo visas

ramiai, tik «A Gaz ta», «Correio Paulistano», «S. Paulo Jornal», «Folha da Noite» ir «Combate» redakcijų butai buvo sunaikinti.

Žmonėse ant gatvių buvo kilusi panika, bet greit viskas aprimo.

S. Paulo tvarką palaiko ir valdo generolas Hastimphilo de Moura. Jo pusę palaiko kariuomenė ir estado policija.

Visos Respublikos valdžią paėmė į savo rankas karo vadovybė — vyresnieji generolai.

Automobilių importas:

Brazilija pereinantis metais išleido 450 milijonų milreisu automobilių ir jų reikmenų bei gazolinos importui.

Į šalį įvežta 29,399 lengvieji automobiliai ir 24,529 sunkieji krovininms. Gazolinos užpirkta 293 milijonai kilogramų.

Spekulentai.

Nors maisto išteklius S. Paulo yra didelis, nes vien esamais sandeliuose produktais gali išmisti visi S. Paulo gyventojai ištisą mėnesį, vienok atsiranda bailių, kurie užperka didelį produktų kiekį ir kaikurie pardavėjai iš tų bailių nulupa brangiau, negu vyriausybės yra nustatyta.

Kovai su tokiais lupikais buvo paskirti tam tikri valdininkai ir kasdien laikraščiuose galima pamatyti ilgus nubaustų už spekuliaciją pirklių sąrašus.

Fabrikai neužsidarys.

Kai keno leidžiami gandai būd dėl paskelbtos valst. šventės užsidarysį fabrikai neturi jokio pamato.

Peštynės

Estado de S. P. iš 22-X praneša, kad lietuvis Vladas Počius, 20 metų vaikas, gyv. r. Jožo Ant. de Oliveira, 53, buteliu sužeidė galvą rusui? Broniui Brom.

Negražu tokiu būdu garsinti lietuvių vardą!

Kas klausia -- neklysta.

Butų papiginimo klausimu.

Klausimas. Jūsų redag. laikraštį tilpo žinutė, kad prefeitūros nutarimu yra sumažintas būtų mokesnis 20 milijų kambariui.

Bet kuomet mes norėjome pasinaudoti minėtu nutarimu, tai namų savininkas padarė į mus spaudimą net su policijos pagelba. Policijoj mum aiškino, kad jokio nutarimo nėra ir spyrė mokėti senąją kainą, o vieną lietuvi, nenorėjusį mokėti, išlaikė areštavę 21 valanda.

Talgi mes norim žinoti, ar yra nuimtas prefeitūros nutarimas?

Caninde ir Madeiros gatvės Lietuviai.

Atsakymas. Patikrinus dalyką policijos Centralinėje pasirodė, kad prefeitūros nutarimo sumažinti būtų nuomos kainą nėra. Vienok versti mokėti nuomą policijos pagelba, o ypač ką nors už nemokėjimą areštuoti nieks neturi teisės.

Nuomą buto savininkas gali išjiekoti tik teismo keliu.

Žinutę apie nuomos papiginimą mūsų redaktorius skaitęs kokiam tai vietos dienraštyj ir ją nepatikrinęs idėjo mūsų «L. Br.» laikraštin. V.

Kova su spekuliacija ir išnaudojimu.

Klausimas. Radę «L. Br.» N. 41 straipsnį: Kova su spekuliacija mes Crav. lietuvių kreipia us į Tamsą klausdami, kaip muus provincijoj kovoti su spekuliacija ir ar gali mums ką padėti prefeitura.

Mes esame naudojami fazendierių ir jų krautuvų. Fazendieriai nemoka laiku sutarto mokesčio, kiša savo orderius, kuriais galima pirkti tik jų krautuvėje, o krautuvė ima už produktus kiek nori.

Fazendierius netik kud sumažino mokesčius, bet nori atpirkti karvės nė už 20 milr., už kurią aš iš jo pirkdamas sumokėjau 400 milr., kad aš galėčiau apseiti be jo orderių ir nusipirkti produktų gyvais pinigais už pigesnę kainą.

Patarkite kas daryti?

Metinis prenumeratorius M. P.

Atsakymas. Redakcija žino apie darbdavių skriaudas daromas lietuviams fazendose ir kitur ir apie tai yra jau rašiusi, bet prie geriausių norų nieko negali pagelbėti.

Mes galime tik patarti šiokiu, ar kitokiū būdu išnaudojamiems kreiptis su savo skundais į vietos policiją, o tai nieko nepagelbėjus skūstis Konsulatui. Skunde reikia tiksliai pažymėti vieta,

laikas, skriaudėjų ir nuskriaustų vardai, pavardės, trumpai išdėti reikalą ir pasirašyti.

Nors Konsulatas nėra visagalis ir nevisuomet tuojau galės padėti, tai bent turės įrodomos medžiagos ginti lietuvių reikalus ateity, pav. sudarant tarpvalstybines sutartis ir t. t.

Nepagrįstų pretenzijų skunduose reikėtų vengti, pav. dėl sykių jau pirktos karvės atpirkimo, laisvu noru pasirašytos, nors nepatogios sutarties ir p., bet dėl ištisais mėnesiais neišmokamų uždirtų pinigų nereikėtų tylėti. V.

Redakcijos ir administracijos atsakymai.

VISU BENDRADARBIU ir skaitytojų atvykusių Brazilijoj prieš penkis metus prašoma atsistoti. Redakcijon savo atsiminimū ir įspudžių iškelionės ir yra aprašyti pirmus lietuvių žingsnius Brazilijoj. Kadangi šiuo metu sukanka 5 metai nuo liet. emigracijos pradžios Brazilijoj, tai «L. Br.» norėtų pažymėti šį įvykį artimiausiose numeruose. Rašyti prašoma trumpai.

V. URNIEŽIUI, Sapezal. Tamstai laišku Redakcijoj nėra. Yra buvę laišku kitam V. Urniežiui.

G. FAUSTUI. Tamstos gražus vaizdeliai proza ir eilutės tilps laikraštyj prie pirmos progos. Gaila, kad jie užsilio ligi šiol, kuomet laikraštis sumažėjo.

A. M. BIJŪNUI, p. VACIUI L-KUI, p. V. A. IPEI, p. AEFUI ir k. Tamstų rašiniai laukia savo eilės laikraštyj tilpti.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišakai.

Fr. Daugirdai, J. Gavėnei, P. Grimailavici, J. Grainiui, St. Germain, J. Gedvilai, A. Lukošini, A. Leimantui, K. Skukauskui, Pr. Suokui, T. Šablevičiui, K. Šileikai, A. Šablevičienei, J. Strumskui, J. Šimbeliui, Pr. Šeimeliui, Ig. Baniui, V. Balčiūniui, Jon. Baniui, Pr. Budriui, Ant. Bekerui, Liūd. Jaruševičiui, J. Jasui, P. Janulioniui, A. Janaudžiui, K. Januškai, P. Matulioniui, J. Markeliui, Ant. Makauskui, J. Masiūniui, Jon. Maigui, St. Matačiūniui, Vl. Moniui, Vl. Peleckiui, D. Parčauskui, P. Povilaičiui, J. Pralgauskui, J. Zubrickaitei, J. Žadeikai, A. Česnaičiui, J. Čirauskui, Juoz. Funkauctas, Antoni Karen, M. Kazakevičiui, St. Kvieškai, M. Kuliešini, J. Kaupui, J. Krikštalačiui, A. Norkui, K. Norgėlai, V. Urniežiui, F. Vitkauskui, Pr. Sokui.

Buenos Aires lietuvių praso knygy

Spalių mėn. Lietuvos spaudoj tilpo toks atsišaukimas.

„Buenos Aires lietuviškos organizacijos: «Lietuvos» dr-ja, šv. Kazimiero Bendruomenė ir Argentinos Lietuvių Susivienijimas — yra susitarusios drauge įsteigti didesnę lietuvišką skaityklą — biblioteką. Kadangi šitos organizacijos ir bendrai veikiančios nedaug ka gali padaryti dėliai lėšų stokos, todėl kreipiasi į Lietuvos visuomenę, ypač knygy leidėjus ir autorius, prašydamos aukoti knygy šitam reikalui.

Lietuviška išėivija bus labai dėkinga už knygos dovaną, iš kurios galės pasisemti tautinės dvasios, ją išlaikyti svetur ir parsivežti atgal į tėvynę.

Knygas mano atvežti kun. Janilionis, kurs neseniai parvyko į Lietuvą ir neužilgo mano ir vėl grįžti Argentinon. Ar ne laikas būtų mums Brazilijos lietuviams S. Paulo sudaryti centralinį knygyną — skaityklą?

Pabėgo kaliniai

Iš Kauno, s. d. kalėjimo buvo pabėgę 7 banditai ir jų tarpe žinomas plėšikas Stukas. Iš jų 3 jau sugauti, o Stukas ir Burba nušauti juos begaudant.

— Vilniuje Vytautui Didžiajam pagerbti lietuvių padūbdino šv. Mika-

lojaus bažnyčioje paminklą su reliefinių Vytauto atvaizdu.

Už. reik. ministeris - Balutis.

Telegramu pranešimo vieton atsistatydinusio užsienų reikalų ministerio Žauniaus yra paskirtas Balutis, jau 10 metų besidarbująs užs. reik. ministerijoj, kaip gabus diplomatas.

Prieglauda vaikams.

Pieno lašo draugija Kaune pastatė biednuomenės vaikams namus, kaštavusius 165,000 litų. Juose priims vaikus nuo 3 iki 7 metų tėvų darbo valandomis. Beto jame maitins ir nuo 1 iki 3 metų apleistus vaikus.

Pradėjo šalti.

Spalių 1 d. Lietuvoj pradėjo jau šalti. Temperatura nukrito žemiau nuliaus ir iškrito pirmas sniegas.

— Kauno sunk. darbų kalėjime sėdi 22 voldemarininkai laukdami teismo.

— Spalių 10 d. Lietuva ir Lenkija Raud. Kryžiui tarpininkaujant pasikeis politiniais kaliniais. Bus pasikeista trisdešimėta kalinių iš vienos ir kitos pusės.

Spauda--musų galybė

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Siunčiame pinigus

doleriais į LIETUVĄ ir kitus kraštus. Taip pat priimame indelius ir atidarom einamąsias sąskaitas, mokėdami gerus procentus.

Laivakortės.

į Lietuvą ir iš ten. Šamados. KAINOS ŽEMOS. Patarnavimas sąžiningas ir greitas.

Mūsų įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai ir kitomis Europos kalbomis. Įstaiga atidara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

